TVA în era digitală: Pachetul de măsuri ViDA UE reduce radical posibilitățile de fraudă cu TVA intra și interstatal

Autori: Georgiana Iancu, Partener, liderul departamentului Impozite indirecte, EY România și

Georgiana Constantin, Senior Manager, Impozite indirecte, EY România

Reforma TVA în Era Digitală (așa-numitul Pachet ViDA), în vigoare din 14 aprilie 2025, își propune, pe de o parte, să reducă frauda în domeniul TVA și să simplifice comerțul transfrontalier, dar și să reducă complexitatea administrativă prin implementarea unor cerințe standardizate de raportare digitală, gradual, până în anul 2035.

Unul dintre principalii piloni ai reformei ViDA are în vedere tranziția către un sistem de raportare digitală uniformizat la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene (UE). În acest sens, se are în vedere documentarea electronică a tranzacțiilor, pentru fiecare tranzacție în parte. Acest lucru ar permite corelarea încrucișată a datelor și ar spori capacitățile de control ale adminstrațiilor fiscale din statele membre UE, reducând în același timp costurile administrative.

Reforma ViDA se aliniază și cu obiectivele de reducere a "deficitului de încasare a TVA" ce a fost estimat pentru anul 2022 la 89 miliarde euro în UE. Deficitul de încasare a TVA reprezintă diferența totală dintre veniturile din TVA preconizate pe baza legislației de TVA și încasările efective

de TVA, o parte semnificativă fiind generată de frauda în domeniu, în special în aria tranzacțiilor intracomunitare.

În ceea ce privește România, ținând cont că facturarea electronică este obligatorie pentru tranzacțiile locale începând cu 2024, la o primă vedere, cerințele de raportare digitală și facturare electronică din pachetul ViDA nu ar trebui să aibă un impact imediat și semnificativ la nivelul mediului de afaceri. Există totuși o serie de obligații și implicații practice pe care companiile vor trebui să le aibă în vedere în perioada următoare.

Într-o primă etapă, începând cu 14 aprilie 2025, toate statele membre vor putea introduce facturarea electronică pentru tranzacțiile locale fără a obține o derogare prealabilă din partea Consiliului UE. Nu acesta a fost cazul României, care a trebuit să obțină o astfel de derogare în 2023, pentru a putea introduce în mod obligatoriu și la nivel generalizat actualul sistem de facturare electronică RO e-Factura. Această simplificare poate duce la o adoptare mai rapidă a facturării electronice în statele membre ce nu au obținut încă o astfel de derogare.

Începând cu 1 iulie 2030, sunt prevăzute o serie de obligații privind facturarea electronică și raportarea digitală. În ceea ce privește facturarea electronică, aceasta va deveni metoda implicită pentru emiterea facturilor. Cu toate acestea, statele membre pot opta pentru menținerea facturilor în format hârtie sau în alte formate electronice pentru tranzacțiile interne.

De asemenea, facturile electronice vor trebui să respecte Standardul European de facturare electronică și lista sintaxelor sale, existând un anumit grad de flexibilitate, în special în cazul statelor membre ce au implementat deja facturarea electronică, menit să reducă povara generată de costurile administrative.

Pe de altă parte, deținerea unei facturi electronice valide va deveni o cerință esențială, de fond, pentru deducerea TVA, în situația în care statele membre nu permit formate alternative de factură pentru tranzacțiile interne. Având în vedere această prevedere, dar și modul în care România a implementat în prezent e-Factura, respectiv ca fiind exemplarul original al facturii, este adusă în prim plan o perspectivă critică cu privire la deducerea TVA și faptul că poate fi exercitat dreptul de deducere a TVA **doar în situația primirii și înregistrării exemplarului original al facturii primit prin platforma RO e-Factura.**

O altă modificare de impact vizează termenul pentru emiterea facturii electronice în cazul tranzacțiilor transfrontaliere, ce se va modifica la 10 zile de la data livrării, comparativ cu termenul de până la 15 a lunii următoare celei în care au fost livrate bunurile.

Așadar, din perspectiva facturii electronice, companiile vor trebui, pe de o parte, să asigure până la 1 iulie 2030 adaptarea sistemelor ERP și a sistemelor de facturare, astfel încât să permită emiterea și primirea facturilor în format electronic inclusiv pentru tranzacțiile transfrontaliere. Pe de altă parte, companiile vor trebui să se asigure că vor avea în vedere toate noile cerințe, astfel încât să evite potențiale consecințe fiscale.

Din perspectiva cerințelor de raportare digitală, începând cu 1 iulie 2030, companiile vor trebui să asigure raportarea datelor privind livrările de bunuri și prestările de servicii transfrontaliere către administrațiile fiscale, într-un format standardizat. Această nouă obligație aduce în schimb **eliminarea declarației recapitulative 390 privind operațiunile intracomunitare.**

Totodată, statele membre pot extinde cerințele de raportare digitală și pentru achizițiile transfrontaliere de bunuri și servicii sau pentru tranzacțiile interne.

Deși așteptarea este ca informațiile solicitate în scopul raportării digitale a tranzacțiilor transfrontaliere să fie similare celor raportate în prezent prin declarația recapitulativă 390, vor fi solicitate informații suplimentare inclusiv date bancare, astfel încât administrațiile fiscale să poată urmări nu numai bunurile, ci și fluxurile financiare ale companiilor.

În acest sens, se are în vedere dezvoltarea unui sistem electronic central de schimb de informații privind TVA ("sistemul VIES central") ce va colecta informații de la furnizori și de la clienți în baza obligațiilor de raportare digitală, va efectua verificări încrucișate și va pune la dispoziția statelor membre acest intrument de verificare care să permită o combatere mai eficienta a fraudei în domeniul TVA.

Trebuie precizat și că, prin pachetul ViDA, nu se are în vedere eliminarea obligațiilor de raportare SAF-T sau a obligațiilor de raportare privind operațiunile efectuate prin casele de marcat.

În concluzie, reforma ViDA, prin noile cerințe de raportare digitală și facturare electronică, va veni ca un strat suplimentar care să cimenteze parcursul de digitalizare fiscală început în România prin proiectele SAF-T, e-Factura, e-Transport, e-Case de marcat și e-TVA. Principalul scop este acela de reducere a fraudei în domeniul TVA, inclusiv din comertul transfrontalier, și, respectiv, de diminuare a deficitului de încasare a TVA.

În contextul unui parcurs către digitalizare fără cale de intors, direcția este clară: raportarea către admistrațiile fiscale în timp aproape real a tuturor tranzacțiilor efectuate de către companii. Este necesar și important ca toate procesele de digitalizare fiscală și implementările făcute până acum să fie revăzute, astfel încat conformarea la cerințele ViDA să fie una ușoară, planificată din timp și care

să se integreze cât mai bine cu tabloul de bord al funcției fiscale a companiilor.

GenAI și viitorul profesioniștilor fiscali

Autor: Alex Milcev, Partener, liderul departamentului Asistență fiscală și juridică, EY România

În contextul crizei globale de talente fiscale, liderii din domeniul fiscalității și al taxelor regândesc criteriile de recrutare pentru a atrage cât mai mulţi candidaţi cu abilități relevante. Un studiu EY recent pe tema deficitului global de talente în domeniul fiscal arată că 62% dintre profesioniștii fiscali declară că îşi extind deja criteriile de angajare pentru a include candidaţi fără diplomă universitară (EY Tax and Finance Operations (TFO) survey).

Vorbim și despre o mare îngrijorare, dar la o analiză atentă putem afirma că acest deficit creează oportunități pentru noi resurse de talente. Este contextul în care Inteligența Artificială (IA) transformă și redefinește structura echipelor, oferind noilor angajați mai multă independență. Majoritatea (87%) liderilor fiscali se aşteaptă ca Generative AI (GenAI) să crească eficiența echipelor în următorii ani și este de presupus că tehnologia GenAI va redefini rapid sarcinile fiscale. Astfel, activităţile de rutină pot și vor fi automatizate, informațiile fiscale noi sunt generate în timp real, iar echipele fiscale se pot concentra mai mult pe activităţi strategice, care aduc o valoare adăugată mai mare.

Criza globală de talente fiscale și recrutare diversificată

La criza de talente au contribuit esențial trei factori, primul fiind **pensionarea masivă a generației Baby Boomers** – mulți experți fiscali seniori se retrag din activitate, ceea ce a însemnat un mare gol de competență în echipe. Al doilea este **fluctuația ridicată a personalului** – circa 38% dintre angajați în domeniul fiscal au declarat că intenționează să demisioneze în următorul an. În al treilea rând, **complexitatea legislației fiscale a crescut,** noile reglementări fiscale sunt tot mai complicate, astfel că actualizarea cunoștințelor a devenit obligatorie și permanentă pentru profesioniștii în domeniu, ceea ce este perceput de noile generații drept foarte dificil.

Raportul EY constată că deficitul de experţi fiscali îi obligă pe angajatori să îşi recalibreze condiţiile de angajare, pe fondul ”crizei de talente”, manifestată în ultimii câțiva ani. Ce înseamnă asta? O primă consecință a acestei situații este aceea că tot mai multe firme recrutază specialişti cu competenţe-cheie, deși nu au studiile superioare cerute în special pentru posturi specifice. Această abordare vizează acoperirea cât mai multor poziţii din organigrama minimă necesară furnizării unor servicii de înaltă calitate în consultanța fiscală, deşi prezintă riscuri privind nivelul de calificare.

GenAI: automatizarea sarcinilor fiscale

Dar, să privim jumătatea plină a paharului: unul dintre principalele avantaje ale GenAI în fiscalitate este **automatizarea sarcinilor repetitive**. Deci, acolo unde avem de-a face cu proceduri fiscale de acest fel, acestea pot fi standardizate cu algoritmi, ceea ce va permite consultanților fiscali să elibereze resurse, mai ales de timp, pentru activități complexe. Prin automatizare, piramida de muncă se inversează: juniorii se pot dedica analizei și interpretării legilor fiscale, GenAI preia jobul de rutină. Concret, ar fi cazul **analizei de date,** unde un model AI poate procesa automat un cont tranzacțional cu peste 10.000 de rânduri pentru a

identifica tranzacțiile deductibile sau **analiza conturilor**, unde instrumentelele inteligente cartografiază automat conturile generale sensibile, asigurând clasificarea corectă a operațiunilor fiscale și reducând erorile de conformitate.

GenAI în formare și dezvoltare profesională

Tehnologiile GenAI au un **impact puternic asupra formării profesionale** a personalului fiscal. Organizațiile folosesc instrumente AI pentru a crea programe de training personalizate pentru noii angajați, ajutându-i să dobândească rapid competențele necesare pentru a acoperi deficitul de personal. GenAI îi ajută pe noii specialiști să depășească mai repede curba de învățare: sistemele automate preiau multe dintre sarcinile tradiționale, lăsând juniorilor spațiul să aplice gândirea analitică de la începutul carierei. Practic, „profesia fiscală” trece din munca de rutină la cea analitică mai repede decât înainte. Un alt efect important este că **juniorii își accelerează creșterea profesională**, fiind implicați din timp în analize avansate, ceea ce le va crește satisfacția muncii, și îi ajută să înțeleagă mai bine și mai rapid procesele fiscale.

Concluzia ar putea fi, bazându-ne pe cercetarea EY, aceea că GenAI ***transformă realmente natura muncii în consultanță fiscală***, întrucât tehnologia crește nivelul rolului practicianului fiscal și îi oferă oportunitatea de a-și aplica abilitățile critice de consultanță mult mai devreme în carieră.

Informații fiscale actualizate în timp real

Pe lângă formare, GenAI permite **monitorizarea în timp real a reglementărilor fiscale**. Soluțiile de machine learning, de cele mai multe ori dezvoltate în propriile platforme ale marilor companii de consultanță fiscală, cum este și cazul EY, scanează permanent numeroase surse oficiale (website-uri guvernamentale, portaluri fiscale, baze de date legislative,

știri de specialitate, studii și sondaje etc.) pentru a detecta modificările legislative relevante. Instrumentele NLP (prelucrare a limbajului natural) înțeleg limbajul juridic și semnalează echipei fiscale imediat când apar noutăți normative. Ulterior, GenAI analizează aceste modificări, comparându-le cu date istorice și generând un draft de raport explicativ pentru revizuire umană.

Astfel de soluții reduc riscul neconformității și oferă echipelor fiscale informații noi și corecte aproape instantaneu. De exemplu, un expert fiscal poate primi o alertă imediată despre o schimbare de reglementare și un sumar generat de AI, în loc să urmărească zeci de website-uri, unul câte unul. Este evident că aceste unelte ajută la rapiditate în „descoperirea" modificărilor, economisesc timp preţios și eliberează experții în fiscalitate de sarcinile de rutină.

Pe de altă parte, soluțiile de tip GenAI pot susține și **deciziile strategice fiscal**e, întrucât prin modele predictive și simulări complexe, tehnologia poate identifica cea mai bună strategie de taxare și poate îmbunătăți procesul decizional. IA analizează volume mari de date fiscale pentru a descoperi tendințe, tipare și anomalii care ar fi greu de detectat manual și poate extrapola date din trecut și din tendințele actuale pentru a prezice viitoare obligaţii fiscale şi riscuri. El generează scenarii „what-if" (prin variabile legislative, economice sau de business) pentru a testa proactiv diferite poziții fiscale și a planifica eficient viitorul. Acest tip de analiză predictivă ajută liderii fiscali să evalueze impactul deciziilor înainte de implementare și să identifice din timp eventualele riscuri fiscale.

Impactul asupra carierei angajaților fiscali

Integrând GenAI, traseul profesional al angajaților fiscali se modifică semnificativ. Practicanţii juniori vor petrece mai mult timp pe sarcini analitice și de consultanță încă din

primele etape ale carierei, accelerându-și astfel dezvoltarea de noi competențe. Ei participă direct la analize de date complexe și observă imediat impactul muncii lor asupra deciziilor de business, ceea ce le crește satisfacția profesională. În schimb, experții seniori pot prelua roluri de supraveghere și consultanță strategică, punând în aplicare cunoștințe profunde de legislație și asigurând coeziunea analizelor generate de IA.

Este evident faptul că adoptarea GenAI trebuie să rămână **umană și centrată pe oameni**, iar rolul experților fiscali nu doar că nu va dispărea, ci va crește în importanță și complexitate. Chiar dacă GenAI automatizează multe procese, implementarea lui eficientă presupune monitorizarea de către specialiștii fiscali umani, care trebuie să rămână în centrul deciziilor, verificând rezultatele IA și aducând experiența profesională unde e necesar. Studiul EY pe care l-am amintit mai arată un lucru, și-anume faptul că profesioniștii fiscali sunt mai deschiși la GenAI decât colegii din alte domenii, dar integrarea cu succes a noilor tehnologii cere o colaborare strânsă între oameni și IA.

Ca perspectivă, liderii fiscali anticipează că o versiune centrată pe oameni a tehnologiei va remodela profund echipele fiscale, eliberând angajații de sarcini repetitive, cu oportunitatea de a se concentra pe dezvoltare profesională și avansarea în carieră.

Guvernul suspendă sancțiunile pentru monitorizarea GPS în

sistemul e-Transport, la mai puțin de o lună de la intrarea lor în vigoare

Radu Iosub, Senior Associate, Biriș Goran

La mai puțin de o lună de la momentul în care sancțiunile pentru netransmiterea coordonatelor GPS în sistemul RO e-Transport au intrat în vigoare, Guvernul României revine asupra deciziei și suspendă aplicarea acestora până la 31 decembrie 2025, printr-o nouă Ordonanță de Urgență, publicată în Monitorul Oficial (OUG nr. 29/2025). Măsura oferă un răgaz necesar operatorilor din logistică și transporturi internaționale, care s-au confruntat cu provocări de implementare a obligațiilor de monitorizare, generate de lipsa unei infrastructuri IT omogene și de varietatea soluțiilor GPS utilizate. Cu toate acestea, suspendarea bruscă a sancțiunilor – la doar câteva săptămâni după ce statul anunțase încheierea perioadei de grație – pune sub semnul întrebării, încă o dată, predictibilitatea strategiei naționale de digitalizare fiscală.

Sistemul e-Transport, considerat un pilon-cheie al digitalizării administrației fiscale, a trecut prin multiple amânări și ajustări de calendar încă de la lansarea sa în 2022. Intrarea în vigoare a tuturor sancțiunilor aferente sistemului, planificată și replanificată de mai multe ori, părea să devină realitate la 1 aprilie 2025, când ajungeau la termen ultimele amânări de aplicare a regimului sancționator. Doar că, la mai puțin de o lună distanță, autoritățile au revenit asupra propriei decizii, generând confuzie și nesiguranță în rândul companiilor care investiseră deja în respectarea cerințelor legale.

Suspendarea oficială până la finalul acestui an a regimului

contravențional pentru obligațiile de monitorizare a transporturilor, reglementată prin OUG nr. 29/2025, publicată în 24 aprilie și aplicabilă din aceeași zi, readuce, practic, sistemul în zona non-punitivă, la câteva săptămâni după ce autoritățile marcaseră încheierea etapei de acomodare la noile reguli de monitorizare a transporturilor.

Guvernul a justificat noua amânare prin nevoia de a oferi timp suplimentar pentru adaptarea tehnologică, în special în cazul transportatorilor internaționalili, care s-au confruntat cu probleme tehnice și logistice în implementarea cerințelor privind monitorizarea în timp real a vehiculelor. Potrivit Executivului, operatorii utilizează o varietate mare de soluții tehnice, ceea ce a îngreunat integrarea unitară a datelor GPS în platforma e-Transport. Surprinzător, însă, este că aceeași dificultate de aplicare uniformă a acestui sistem digitalizat complex, într-un context logistic fragmentat și marcat de lipsa unei infrastructuri unitare la nivelul transportatorilor, exista și la 1 aprilie 2025. Or, în aceste condiții, decizia Guvernului nu face decât să sublinieze încă o dată o schimbare bruscă de direcție (ca multe altele până acum): de la o aplicare fermă a sancțiunilor începând cu 1 aprilie 2025 – data oficială a trecerii sistemului e-Transport la regim sancționator complet – la o nouă perioadă de clemență legislativă, care începe pe 24 aprilie și durează până la 31 decembrie 2025.

Deși mediul de afaceri salută, pe termen scurt, această pauză de respiro, problema de fond rămâne pentru că incertitudinea legislativă persistă. Fără o direcție clară și consecventă, digitalizarea fiscală riscă să rămână un deziderat teoretic, afectat constant de decizii politice luate sub presiune, în loc să fie un proces strategic și coerent, bazat pe dialog real și predictibilitate legislativă.

Așa cum s-a întâmplat (și se întâmplă încă) și cu alte sisteme de digitalizare fiscală, frecvența modificărilor legislative în jurul sistemului e-Transport ridică probleme serioase de

încredere și stabilitate în rândul contribuabililor. Dintr-un instrument de modernizare a fiscalității, e-Transport pare să devină încă un exemplu de implementare incoerentă, în care lipsa unui calendar clar și a unei comunicări ferme sabotează exact obiectivele de transparență și eficiență pe care sistemul și le propune.

Această suspendare temporară pune sub semnul întrebării coerența regimului de conformare fiscală și ridică preocupări cu privire la predictibilitatea politicilor publice în domeniul digitalizării fiscale. În același timp, lasă deschisă întrebarea dacă Guvernul va putea aplica cu fermitate sancțiunile începând cu 1 ianuarie 2026 sau dacă vom asista, din nou, la o reconfigurare a calendarului de implementare.

Pentru mediul de afaceri, această nouă amânare este o gură de oxigen, dar și un semnal că, în ciuda ambițiilor digitale ale autorităților, infrastructura și realitatea din teren sunt cele care ar trebui să dicteze de la bun-început ritmul reformelor fiscale.

Tax Magazine Nr. 2 – mar – apr 2025

Sumar Tax Magazine Nr. 2/2025

Cuprins | Table of contents
Editorial
Mirela Păunescu – Transformarea digitală a administrației fiscale: impactul asupra contribuabililor

De actualitate

George Trantea – Tendințe actuale și provocări în fiscalitatea internațională, astfel cum reies acestea din prezentările din cadrul conferinței US – Europe Tax Practice Trends organizate de IBA și ABA la Amsterdam în aprilie 2025

Nadia Oanea – Internaționalizarea afacerilor – la ce aspecte fiscale ar trebui să fie atenți antreprenorii români care se îndreaptă spre piețe externe?

Istoria dreptului fiscal

Iasmina Bora – Istoria dreptului fiscal. Reformele fiscale din secolul XVIII realizate de către Nicolae și Constantin Mavrocordat

Impozite directe

Alexandru Barbu, Bianca Vlad – Impozitul minim pe cifra de afaceri: tendințe și provocări, întrebări deschise și perspective viitoare

Impozite indirecte

Elena-Laura Postolache – Odiseea digitală. Reglementarea TVA în universul Blockchain (II)

Alexandru Aparaschivei – Proiecte abandonate – TVA-ul devine ajustabil?

Alex Comănescu – Deficitul de colectare a TVA în România s-a redus în 2022. Să pregătim șampania

Procedură fiscală

Bianca Chiurtu – Perspective jurisprudențiale actuale în RO e-Transport

Cristina Oneț – Mai nou și mai vechi cu privire la infracțiunile instituite prin Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale

Andreea Darie, Andreea Lazăr – Corectarea declarației fiscale. Scurte considerații referitoare la rectificarea deciziilor de impunere în lumina jurisprudenței recente ICCJ

Jurisprudență fiscală națională

Anca Ion – Sinteză de jurisprudență fiscală națională

Jurisprudența fiscală a instanțelor europene

Sinteza hotărârilor în materie fiscală pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în perioada martie-aprilie 2025

Decizie CJUE cu noi clarificări esențiale despre TVA în cazul recalificării unei tranzacții. Companiile pot invoca decizia pentru a solicita restituirea TVA achitat fără a fi datorat

Sorin Biban, Partener Taxe Biriș Goran

O hotărâre recentă a Curții de Justiție a Uniunii Europene protejează, în anumite condiții, dreptul contribuabililor de a solicita organelor fiscale restituirea TVA achitat fără a fi datorat. Judecătorii CJUE au stabilit că, pentru a recupera TVA-ul plătit fără să fie datorat, beneficiarul poate adresa cererea de restituire direct administrației fiscal, dacă restituirea de către furnizorul ce a facturat acel TVA este imposibilă sau excesiv de dificilă. Cauza a avut ca punct de plecare o decizie a ANAF prin care o operațiune considerată initial o livrare de bunuri a fost reinterpretată ca transfer de afacere, exclus de la aplicarea TVA conform art. 128 alin. (7) din vechiul Cod fiscal.

În Hotărârea pronunțată pe 13 martie 2025 în cauza **C-640/23**, CJUE a statuat că autoritățile fiscale nu pot refuza restituirea TVA plătită în mod eronat de către o societate, ca urmare a unei recalificări ulterioare a unei tranzacții ca fiind transfer de active (nesupus TVA), dacă refuzul contravine principiilor neutralității și efectivității fiscale. Decizia vine în urma unei trimiteri preliminare formulate de Înalta Curte de Casație și Justiție a României în

cauza **Greentech SA vs. ANAF**.

CJUE: Nu poți pedepsi contribuabilul pentru o interpretare ulterioară

Litigiul privește o vânzare de echipamente efectuată de Greenfiber International SA către Greentech SA, considerată inițial ca fiind o livrare de bunuri supusă TVA, ce conferă Grentech dreptul de a deduce TVA-ul achitat în amonte. În perioada 28 mai – 17 noiembrie 2015, Greenfiber International SA (furnizorul) a făcut obiectul unei inspecții fiscale ce a confirmat că operațiunea este supusă TVA și, așadar, că tratamentul aplicat de Greenfiber și Greentech este corect. Coincidență sau nu, la o distanță de 5 zile de încheierea inspecției fiscale la Greenfiber – în data de 23 noiembrie 2015 – a început o altă inspecție fiscală, la Greentech de această dată, în cursul căreia organele fiscale au constatat că achiziția echipamentelor de Greenfiber nu reprezintă o livrare de bunuri în sfera TVA, cum fusese tratată inițial, ci un transfer parțial de active, conform articolului 128 alin. (7) din vechiul Cod fiscal – o operațiune plasată în afara sferei TVA.

Pe cale de consecință, ANAF a anulat dreptul de deducere a TVA pentru Greentech, stabilind în sarcina acesteia TVA suplimentar în sumă de 4.388.720 lei. Astfel, TVA-ul a rămas plătit și nerecuperat (de către Greentech), deși tranzacția era, conform constatărilor ANAF din cea de-a doua inspecție fiscală, în afara sferei TVA.

Întrebarea adresată Curții de Justiție a Uniunii Europene a fost dacă principiile neutralității, securității juridice și protecției încrederii legitime, se opun refuzului de a recunoaște dreptul de deducere a TVA-ului achitat pentru o operațiune care a fost recalificată de autoritățile fiscale ca fiind în afara sferei TVA, în condițiile în care TVA-ul a fost deja colectat și nu mai poate fi recuperat de la vânzător (ca urmare a prescripției dreptului de a emite o factură de

corecție).

CJUE: Nu poți pedepsi contribuabilul pentru o interpretare ulterioară

Conform CJUE, având în vedere că elementul esențial ce caracterizează situația în discuție în litigiu constă în faptul că Greentech se află în imposibilitatea de a obține restituirea TVA-ului facturat de vânzător (Greenfiber), principiul de care trebuie să se țină seama în special este cel al efectivității, iar nu principiul securității juridice sau cel al protecției încrederii legitime.

Astfel, CJUE a subliniat, în hotărârea pronunțată la 13 martie 2025, în special următoarele:

- Într-o situație în care o persoană impozabilă a plătit un cuantum al TVA-ului facturat fără să fie datorat, revine în principiu emitentului facturii sarcina de a efectua regularizarea acestuia, așa cum rezultă din jurisprudența Curții;
- Pentru a asigura neutralitatea TVA, este de competența statelor membre să prevadă, în legislația internă, posibilitatea regularizării TVA facturată fără a fi datorată, cu condiția ca emitentul facturii să demonstreze buna sa credință;
- O reglementare națională în temeiul căreia, pe de o parte, furnizorul care a plătit TVA-ul din greșeală autorităților fiscale poate cere restituirea acestuia, iar pe de altă parte, beneficiarul livrării / prestării poate exercita o acțiune de drept civil în restituirea plății nedatorate împotriva acestui furnizor respectă principiile neutralității TVA și efectivității;
- Dacă restituirea TVA-ului devine imposibilă sau excesiv de dificilă, principiile neutralității TVA și efectivității impun ca stele membre să prevadă instrumentele necesare pentru a permite beneficiarului să recupereze TVA-ul facturat și plătit fără să fie

datorat, în special adresând cererea sa de restituire direct administrației fiscale. **Curtea subliniază însă că o asemenea cerere trebuie distinsă de o cerere de deducere a TVA-ului**.

- **În cazul unei operațiuni ce nu este supusă TVA-ului, o persoană impozabilă nu poate invoca un drept de deducere a TVA-ului aferent acestei operațiuni.**

Soluția CJUE

Curtea a stabilit că principiile neutralității TVA și efectivității nu se opun unei reglementări naționale care nu permite deducerea TVA-ului achitat pentru o operațiune recalificată ca fiind în afara sferei. Curtea a subliniat însă că, într-o astfel de situație, persoana impozabilă trebuie să aibă posibilitatea de a solicita restituirea TVA-ului direct de la administrația fiscală, având în vedere imposibilitatea sau dificultatea excesivă de a obține această restituire de la vânzător.

Prin urmare, chiar dacă reglementările naționale nu permit deducerea TVA-ului într-o astfel de situație, principiul efectivității impune ca statul membru să asigure posibilitatea restituirii TVA-ului direct prin intermediul autorităților fiscale, pentru a preveni încălcarea principiilor fundamentale ale Uniunii, cum ar fi principiul neutralității TVA și cel al efectivității.

Importanța deciziei

Decizia CJUE în cauza Greentech are implicații directe pentru persoanele impozabile, în sensul în care oferă un precedent puternic în fața autorităților fiscale , protejându-le de pierderea TVA-ului achitat fără a fi datorat și, nu în ultimul rând, în fața unor abordări lipsite de consecvență (cum este cazul Greentech).

Pentru contribuabilii români, Hotărârea CJUE poate fi invocată în contestații și litigii, consolidând poziția juridică în

fața unei practici administrative considerate adesea impredictibile, fiind în același timp și un semnal clar pentru ANAF și celelalte autorități fiscale din UE să își alinieze practicile cu jurisprudența europeană, astfel încât să pună accent pe substanța economică a tranzacțiilor și pe buna-credință a contribuabililor.

Sistemul e-Transport a intrat în regim sancționator complet de la 1 aprilie – amenzile devin realitate pentru toți operatorii din domeniu

Radu Iosub, Asociat Senior Biriș Goran

Începând cu 1 aprilie 2025, mediul de afaceri intră într-o nouă etapă de conformare fiscală și mai strictă, odată cu intrarea în vigoare efectivă a două sancțiuni-cheie în sistemul e-Transport. După o serie de amânări succesive și perioade de grație acordate operatorilor economici, lipsa monitorizării GPS și omiterea raportării anumitor transporturi internaționale nu mai rămân nici ele fără consecințe. Pentru companiile din logistică, retail, distribuție sau producție, impactul noilor sancțiuni este major. Lipsa conformării – fie prin neutilizarea GPS, fie prin omisiunea raportării transporturilor internaționale considerate fără risc fiscal – poate duce la penalități semnificative și, pe termen lung, la deteriorarea relației cu autoritățile fiscale.

Data de 1 aprilie 2025 marchează o răscruce operațională și

fiscală: sistemul e-Transport trece de la faza de implementare la cea de aplicare efectivă în toate componentele sale. Firmele care nu s-au pregătit temeinic riscă sancțiuni care pot afecta serios bugetele operaționale, în timp ce actorii care au investit în digitalizare și conformare pot transforma această obligație într-un avantaj strategic.

Aplicarea propriu-zisă a acestor două tipuri de sancțiuni – ultimele dintr-un lung șir de sancțiuni care au devenit aplicabile progresiv – marchează sfârșitul unei perioade de acomodare la sistemul e-Transport ce s-a întins pe parcursul a aproape doi ani și care a fost caracterizată prin multiple recalibrări ale termenelor de conformare. Amânările – unele informale, altele reglementate prin acte normative – au fost motivate de complexitatea tehnică a sistemului, de lipsa unei infrastructuri digitale uniforme la nivelul transportatorilor, dar și de apelurile insistente din partea mediului de afaceri pentru o tranziție graduală. Această perioadă de flexibilitate a luat însă sfârșit. De acum, autoritățile fiscale au dreptul de a aplica riguros regimul de sancționare, în linie cu strategia de digitalizare și creștere a transparenței fiscale în lanțurile de aprovizionare.

Monitorizarea în timp real prin GPS a devenit obligatorie, cu sancțiuni severe pentru companiile care nu se conformează

Primul set de sancțiuni în vigoare de la 1 aprilie vizează companiile care efectuează transporturi rutiere de bunuri supuse monitorizării prin sistemul e-Transport și care nu respectă obligația de a transmite în timp real coordonatele vehiculelor prin GPS.

Deși această cerință tehnică a fost introdusă scriptic încă din decembrie 2023, aplicarea sancțiunilor a fost sistematic amânată – inițial informal, ulterior prin acte normative. Prin OUG nr. 129/2024, Executivul a stabilit ferm că, începând cu aprilie 2025, lipsa monitorizării GPS este pasibilă de amenzi semnificative: între 10.000 și 50.000 lei pentru persoane

fizice și între 20.000 și 100.000 lei pentru persoane juridice.

Datele GPS pot fi preluate fie prin sisteme dedicate de localizare instalate pe vehicule, fie prin aplicația mobilă e-Transport, disponibilă gratuit în Google Play și App Store. Pentru aceasta, Ministerul Finanțelor a pus la dispoziția contribuabililor specificații tehnice și un ghid oficial de utilizare.

Transporturile internaționale fără risc fiscal: de acum, statutul AEO nu mai protejează de sancțiuni

Tot de la 1 aprilie 2025 a expirat și ultima derogare de la regimul sancționator aplicabil în cazul transporturilor internaționale de bunuri considerate fără risc fiscal.

Această derogare fusese acordată exclusiv operatorilor economici deținători ai certificării AEO (Authorized Economic Operator), în virtutea statutului lor de parteneri de încredere ai autorităților vamale. De la debutul lunii aprilie, însă, inclusiv operatorii AEO sunt sancționabili pentru neraportarea transporturilor internaționale neriscante în e-Transport, în aceleași condiții ca și restul companiilor.

Practic, de la debutul lunii aprilie, orice transport internațional de bunuri supus raportării, indiferent de riscul fiscal perceput sau de certificarea operatorului, trebuie înregistrat corespunzător în platforma e-Transport, cu generarea prealabilă a codului UIT pentru transporturile operate pe teritoriul României.

Merită punctat totuși că, deși nu mai oferă scutiri directe în e-Transport, certificarea AEO rămâne un avantaj competitiv semnificativ în interacțiunea cu autoritățile vamale și în fluidizarea fluxurilor internaționale.

OUG pentru modificarea și completarea prevederilor privind impozitul pe construcții

În Monitorul Oficial al României (Partea I) nr. 300 / 04.04.2025 a fost publicată OUG 21 / 2025 pentru modificarea şi completarea titlului X din Legea 227 / 2015 privind Codul Fiscal, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative (”OUG 21”).

În legătură cu Titlul X – Impozitul pe construcții din Codul fiscal, OUG 21 aduce următoarele modificări / completări:

Cota impozitului pe costrucții:

- 0,5% asupra valorii nete a construcţiilor pentru care nu se datorează impozit pe clădiri / taxa pe clădiri;
- 0,25% asupra valorii construcţiilor în cazul celor aparţinând domeniului public / privat al statului sau al unităţilor administrativteritoriale pentru care nu se datorează taxa pe clădiri.

Valoarea netă a construcțiilor reprezintă valoarea evidențiată în soldul debitor din care se scade valoarea contabilă cumulată a amortizării construcțiilor respective.

Nu sunt considerate construcții investiţiile efectuate de contribuabili la construcţiile care sunt utilizate în baza unor contracte / acorduri sau a altor acte juridice prin care se constituie drepturi de administrare / concesiune / folosinţă cu titlu gratuit / închiriere sau, după caz, în baza

unor contracte de închiriere / locaţie de gestiune / asociere în participaţiune şi altele asemenea, dacă, până la data de 31 decembrie a anului anterior / în ultima zi a anului fiscal modificat anterior celui pentru care se datorează impozitul pe construcţii, aceste investiţii nu se concretizează în construcţii dintre cele care se înregistrează în grupa 1 din Catalogul mijloacelor fixe.

Nu se datorează impozit pe construcțiile care sunt scutite de impozitul / taxa pe clădiri.

Contribuabilii nou-înființați datorează impozit începând cu anul înființării, prin raportare la construcțiile existente în a 30-a zi (inclusiv) de la data înființării. Impozitul se calculează proporțional cu numărul de zile de la data înființării până la sfârșitul anului calendaristic. Impozitul se plătește până la 25 ianuarie / 25 a primei luni (în cazul anului fiscal modificat) a anului următor înființării.

Pentru contribuabilii care își încetează activitatea în cursul anului, impozitul pe construcții se recalculează proporțional cu numărul de zile de activitate din anul desființării. Impozitul se plătește până la data încheierii perioadei din an în care au existat contribuabilii.

Se stabilesc termene de plată pentru contribuabilii care au an fiscal modificat:

- calcularea și declararea se fac până la 25 a lunii a cincea a anului fiscal modificat;
- plata se efectuează în două rate egale, până în ultima zi a lunii a șasea, respectiv a lunii a zecea a anului fiscal modificat.

Plata anticipată a impozitului pe construcții, până la 25 mai / 25 a lunii a 5-a din anul fiscal modificat atrage o bonificație de 10%.

OUG 21 a intrat în vigoare la data de 4 aprilie 2025, iar

modificările legate de impozitul pe construcții se aplică începând cu anul fiscal 2025 / anul fiscal modificat care începe în anul 2025.

Companiile se vor confrunta cu schimbări majore ale politicilor fiscale și comerciale la nivel global – EY Tax Policy and Controversy Outlook 2025

După mai mult de un deceniu de cooperare fiscală globală, se conturează din ce în ce mai clar o revenire a competiției fiscale, pe fondul unor noi tensiuni comerciale care perturbă lanțurile de aprovizionare în timp real, se arată în cel mai recent raport EY privind perspectiva strategiilor fiscale la nivel global. Avansul accelerat în tehnologie impactează, la rândul său, pieţele financiare mondiale, adăugând o anumită marjă de incertitudine economică.

Politica fiscală nu face excepție de la ritmul schimbărilor din acest moment, fiind un instrument de bază pentru implementarea unor obiective mai ample de politică, cu o mulțime de măsuri deja programate pentru schimbare. În acest context, politica fiscală este departe de a fi previzibilă în acest moment, conform EY Tax Policy and Controversy Outlook 2025, care a analizat datele din 71 de jurisdicții la nivel mondial. Țările din întreaga lume se confruntă cu dificultăți economice cauzate de inflație și deficite, riscuri de

securitate în creștere, încălzire globală și dezastre naturale. În plus, a avut loc și o schimbare de atitudine: există o concentrare pe suveranitatea națională și pe dezechilibrele comerciale, cu tendințe naționaliste care conduc la un mai mare accent pe politici industriale axate pe investiții și producție internă.

Nevoia comună: venituri și maximizarea acestora

Guvernele urmăresc politici de creștere economică și caută noi surse de venit pentru a-și satisface nevoile de finanțare, având deficite în creștere și nivele îngrijorătoare ale inflației. Cu datorii publice ridicate și rate ale dobânzii mari, guvernele trebuie să abordeze prioritățile economice și politice concurente, inclusiv nevoile de securitate în creștere.

Conform respondenților Tax Policy and Controversy Outlook, prețurile de transfer rămân – de departe – cel mai mare risc fiscal pentru companiile multinaționale. Cu toate acestea, autoritățile fiscale din diferite jurisdicții se concentrează și pe alte aspecte, cum sunt tranzacțiile cu sedii permanente și servicii de management, aspecte legate de tranzacțiile cu proprietăți intelectuale, reorganizarea și transferul funcțiilor sau a brandurilor în cadrul unui grup. Multe țări evaluează deja regulile de prețuri de transfer, pe măsură ce iau în considerare modul de a încorpora acordul politic privind Suma B din Pilonul I, destinat să fie o abordare simplificată și eficientizată pentru marketerii și distribuitorii care se încadrează în domeniu.

„Provocările din domeniul prețurilor de transfer în România sunt în continuă evoluție. Este de așteptat ca inspecțiile în acest domeniu să devină din ce în ce mai complexe și riguroase. De asemenea, anticipăm o creștere a nivelului de sofisticare al ANAF care, odată cu accesul la un nivel mare de informații, va conduce la analize mai detaliate și mai complexe. Aceasta obligă companiile să fie proactive și să-și

adapteze strategiile pentru a face față acestor schimbări”, explică Adrian Rus, Partener, Lider al Departamentului Prețuri de Transfer, EY România & Moldova.

Progrese digitale pentru creșterea colectărilor și inteligența artificială generativă

Administrațiile fiscale din întreaga lume continuă să adopte sisteme digitale sofisticate pentru a eficientiza operațiunile și a reduce riscurile de fraudă. Facturarea electronică este acum obligatorie în multe jurisdicții, cu mai multe măsuri planificate, inclusiv pentru toate tranzacțiile între afaceri din UE pentru toate companiile, începând cu iulie 2030. Cu toate acestea, autoritățile fiscale folosesc multe modele, abordări și cronologii diferite.

Gen AI poate eficientiza, la rândul ei, procesele de conformitate, permițând autorităților fiscale să automatizeze evaluarea riscurilor, să detecteze anomalii și să selecteze cazuri de audit cu o eficiență și precizie mai mari. În prezent, majoritatea autorităților fiscale se află în etape incipiente de utilizare a GenAI. Puține, dacă nu chiar deloc, au integrat complet GenAI în procesele existente de conformitate și audit, adică aplicarea se află încă la nivel experimental, având mai degrabă o implementare graduală decât schimbări transformatoare.

După doi ani de adoptare constantă a impozitelor din Pilonul II și negocieri continue pe tema Pilonului I în cadrul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), BEPS 2.0 se află într-un punct de inflexiune. Cu toate acestea, prevederile Pilonului II sunt în vigoare în aproape 50 de jurisdicții, unele dintre acestea având deja efecte în UE și în alte țări, începând cu 31 decembrie 2023.

Dezvoltarea în următorii 25 de ani se bazează pe creșterea funcției fiscalității

Pentru a se adapta cu succes creșterii complexității fiscale

la nivel global, companiile trebuie să se pregătească pentru schimbare, pentru că economia globală traversează o perioadă disruptivă și nu este vorba despre o schimbare marginală, ci mai degrabă despre o schimbare radicală în modul în care se desfășoară afacerile. A fi agil este cheia succesului, iar afacerile care identifică rapid provocările viitoare vor recunoaște și oportunitățile.

„Este evident de câțiva ani faptul că funcția fiscală devine unul dintre instrumentele esențiale în noua realitate economică, nu doar pentru identificarea unor noi riscuri sau oportunități în zona fiscală, dar și pentru menținerea și dezvoltarea companiilor. Mediul concurențial va trece și el printr-o redefinire, în legătură intrinsecă atât cu avansul rapid și adopția noilor tehnologii, cât și în contextul creșterii exponențiale a utilizării GenAI”, consideră Alex Milcev, Partener, Asistență fiscală și juridică, EY România. „Componenta de fiscalitate rămâne coloana vertebrală a oricărei strategii de afaceri și va trebui mai mult ca niciodată conectată cu toate departamentele acesteia, pentru eficiență și sustenabilitatea deciziilor”, adaugă acesta.

Agilitatea este esențială în acest mediu dinamic, iar departamentul fiscal este o componentă critică a planurilor de creștere ale companiilor, se menționează în raport. Perspectiva EY Tax Policy and Controversy pentru 2025 arată că guvernele și prioritățile lor se schimbă rapid, ceea ce poate crea schimbări semnificative în politicile fiscale care afectează strategiile de afaceri transfrontaliere, politica comercială, conformitatea și planificarea financiară.

Tax Magazine Nr. 1 – ian – feb 2025

Sumar Tax Magazine Nr. 1/2025

Cuprins | **Table of contents**

Editorial

Marilena Ene (Crăciun) – Impozitele în era digitală

De actualitate

Miruna Enache, Amelia Toader – Perioada complicată prin care trece sistemul fiscal din România s-ar putea prelungi pe tot anul 2025

Sorin Biban – Riscuri majore: companiile care ignoră somațiile Direcției Antifraudă Fiscală se expun de-acum sancțiunilor penale

Filip Justin Cucu – Relaxare fiscală pentru societățile de consultanță și management: din 2025, ele pot reveni la impozitarea ca microîntreprinderi

Mihai Petre – Restructurarea serviciilor vamale în 2025 – digitalizare și reorganizare în contextul intrării României în Spațiul Schengen

Impozite directe

Ioana Viorică – Legalitatea prevederilor H.G. nr. 1393/2024 privind categoriile de contribuabili care pot elimina contravaloarea accizelor de la calculul impozitului minim pe cifra de afaceri

Dragoș Mihail Mănescu – Cota unică de impozitare în România: analiză comparativă și perspective juridice și fiscale

Dan Bărăscu – Impozitul pe construcții – un obstacol în calea dezvoltării României

Impozite indirecte

Elena-Laura Postolache – Odiseea digitală. Reglementarea TVA în universul Blockchain (I)

Alexandru Aparaschivei – Proiecte abandonate – TVA-ul devine ajustabil?

Alex Comănescu – Deficitul de colectare a TVA în România s-a redus în 2022. Să pregătim șampania

Jurisprudență fiscală națională

Viorel Terzea – Sinteză de jurisprudență fiscală națională

Jurisprudența fiscală a instanțelor europene

Sinteza hotărârilor în materie fiscală pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în perioada ianuarie-februarie 2024

Noi obligații pentru companii: prima raportare anuală a impozitelor reținute la sursă pentru chiriile plătite persoanelor fizice în 2024 are loc în februarie

Autor: Anda Diaconescu, Avocat Asociat Biriș Goran

Odată cu modificarea din 2024 a regimului de impozitare a chiriilor, companiile care închiriază spații de la persoane fizice au de îndeplinit noi obligații de declarare și plată. Mai exact, ele au sarcina reținerii, declarării și virării lunare a impozitului pe veniturile din cedarea folosinței

bunurilor. Mai mult, pentru prima dată, aceste obligații fiscale trebuie raportate și anual prin declarația 205, conform unui ordin recent emis de Agenția Națională de Administrare Fiscală. Prima declarare de acest fel, aferentă anului 2024, trebuie realizată până în 28 februarie 2025, iar nedepunerea la termen a formularului fiscal poate atrage sancțiuni de mii de lei.

Ordinul ANAF 102/2025, publicat în Monitorul Oficial în 27 ianuarie 2025, clarifică noile reguli fiscale aferente chiriilor plătite de companii persoanelor fizice și impune ca impozitul pentru astfel de venituri să fie declarat nu doar lunar prin declarația 100, ci și anual prin declarația 205.

Practic, pe lângă raportarea lunară a impozitului prin formularul 100, pe care firmele au făcut-o pe tot parcursul anului 2024, apare acum și obligația ca, anual, până la finalul lunii februarie, să fie depusă și declarația 205, care trebuie să cuprindă toate veniturile din chirii plătite persoanelor fizice și impozitul reținut pe parcursul anului fiscal precedent.

Impactul asupra companiilor și riscurile nerespectării obligației

Pentru multe companii, această obligație anuală este o premieră și necesită adaptarea procedurilor contabile pentru a asigura conformarea cu noile cerințe fiscale. Nerespectarea obligației de depunere a declarației 205 poate atrage sancțiuni din partea ANAF, ceea ce face esențială informarea și pregătirea din timp a firmelor.

Amenzile pentru nedepunerea formularului 205 variază de la 1.000 lei la 5.000 lei pentru persoanele juridice încadrate în categoria contribuabililor mijlocii și mari și de la 500 lei la 1.000 lei pentru celelalte persoane juridice, precum și pentru persoanele fizice.

Reamintim în acest context și că aceste amenzi vor fi aplicate

imediat, ele nemaifiind acoperite de legislația prevenirii care permitea până în 2023 ca astfel de contravenții să fie sancționate cu avertisment atunci când era vorba despre o primă abatere de acest fel a contribuabilului. Mai mult, trebuie punctat și că regimul juridic pentru amenzile fiscal-contabile a fost înăsprit considerabil în ultimul an, fiind eliminată inclusiv posibilitatea ca acestea să fie achitate la jumătate din valoarea lor minimă când sunt plătite în termen de 15 zile de la impunere, astfel că amenzile pentru nedepunerea la timp a formularului 205 sau pentru depunerea sa incorectă ori incompletă vor trebui achitate integral imediat după ce au fost constatate și impuse de organele fiscale.

Nu în ultimul rând, precizăm că reținerea și nevărsarea la bugetul de stat a impozitului pe veniturile din chirii poate atrage inclusiv sancțiuni penale, respectiv închisoare între unu și cinci ani sau amendă penală, conform unei modificări din 2024 a Legii evaziunii fiscale

Cum se completează și depune formularul 205

Formularul se completează utilizând programul de asistență pus la dispoziție de ANAF și se transmite exclusiv prin mijloace electronice. Este important, deci, ca firmele să verifice versiunea electronică a formularului, pentru a se conforma termenului de depunere din 28 februarie 2025. Formularul este disponibil aici.

Principalele elemente care trebuie declarate în formularul 205 vizează:

- perioada de raportare: se completează anul pentru care se depune declarația – 2024, în acest caz;
- datele de identificare ale plătitorului de venit: se completează codul de identificare fiscală și alte informații solicitate;
- tipul de venit declarat: se selectează tipurile de venit pentru care se depune declarația;

- datele despre beneficiarii de venit: se completează informații despre persoanele care au realizat venituri, inclusiv rezidența fiscală și CNP-ul sau codul lor de identificare fiscală;
- informațiile financiare propriu-zise: trebuie raportate atât baza de calcul al impozitului, într-un an fiscal, cât și totalul impozitului pe venit calculat și reținut în cursul anului 2024, precum și, acolo unde este cazul, totalul venitului brut plătit exclusiv în natură sau totalul sumelor reprezentând garanție utilizată pentru plata chiriei stabilită prin contract, într-un an fiscal.

Dacă se constată erori după depunerea inițială, se va depune o declarație rectificativă. Aceasta se întocmește pe tipuri de venit și va cuprinde numai pozițiile corectate, declarate eronat în declarația inițială, sau pozițiile care, în mod eronat, nu au fost cuprinse în declarația inițială.